

www.saimnieks.lv

Saimnieks[®] LV

DECEMBRIS '23
Nr. 11 (233)

ESI SAIMNIEKS SAVĀ ZEMĒ![®]

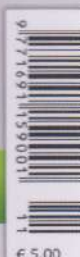
ZS *Birznieki* – pašu ražots siers un gaļa

Aktuālais augu aizsardzības nozarē

Cūkkopības nozarē situācija stabilāka nekā iepriekš

Finanses: ZS īpašnieks – darbinieks savā saimniecībā

LOPKOPĪBA: ZS Mežkalēji svārstību vējos ar uzticību

€ 5,00

Valriekstu vēstnieks ar starptautisku pieredzi

Eduards Ostrobrods Kuldīgas novada Rendas pagasta *Bukmeļos* izkopis 5.5 ha platībā komercdārzus ar aukstumizturīgām valriekstu šķirnēm. Saimnieks uzskata, ka ziemeļu valrieksti varētu kļūt par vienu no Latvijas simboliem, tāpēc piedāvā iegādāties stādus, dalās ar informāciju un mudina domāt par valriekstu audzi savam vai nākamo paaudžu priekam. Valrieksti aug ap 300 gadus un arī Latvijā ir atrodamu seno muižu stādījumos.

TEKSTS: Elīna ANDIŅA. FOTO: no Eduarda Ostrobroda personīgā arhīva. Publicitātes foto

– Iepazīsimies – pastāstiet par sevi, kā nonācāt līdz uzņēmējdarbībai Latvijā?

Eduards Ostrobrods: – Man ir 44 gadi, esmu precējies, divu meitu tēvs. 90. gados kopā ar vecākiem un māsu pārcēlāties no Sanktpēterburgas uz Izraēlu, kur pabeidzu skolu, trīs gadus dienēju armijā. Tur arī studēju finanses un mārketingu. Esmu vadījis vairākus uzņēmumus, kopā ar tēvu Borisu izveidoju vairākus biznesus, to skaitā Krievijā vadīju lielu apģērbu veikalu tīklu (vēl pirms kara). Vēlāk piecus gadus darbojos Ķīnā.

2008. gadā kopā ar tēvu nopirkām zemi Latvijā, lai te uzceltu vasarnīcu. Manā bērnībā mēs bieži ar vecvecākiem braucām uz Igauniju, tāpēc Baltijas valstu daba un klimats mums bija tuvs un pazīstams. Latvijā atradām šo vietu *Bukmeļos*, kas ir

netālu no Usmas ezera. Pēc tam kaimiņi pārdeva netālu esošās zemes, līdz ieguvām īpašumā ap 100 ha, to skaitā mežus, purvus un dīķus. Tā kā mums bija nekustamais īpašums, saņēmām uzturēšanās atļauju. Pamazām arī domājām, ko vēl varētu iesākt ar zemi, lai tā nestāvētu tukša. Mans tēvs uzsāka valriekstu audzēšanu. Izrādās, ka Moldovas selekcionāri jau padomju okupācijas laikā bija radījuši salizturīgas, ziemcietīgas šķirnes.

– Šo šķirņu rieksti ir tieši tādi paši, kādus esam pieraduši iegādāties veikalos?

– Šķirnēm, kas aug ziemā, no zemes ir jāpaņem vairāk minerālvielu, derīgo vielu, lai pārziemotu, tāpēc šīs valriekstu šķirnes

ir saldās un ar savu sastāvu ļoti noderīgas cilvēka veselībai. Tas, ko mēs varam izaudzēt šeit, pēc garšas un sastāva atšķiras no siltajās zemēs pieejamiem valriekstiem, un salīdzinājums nāk par labu mūsu vietējai produkcijai! Turklāt valrieksti Latvijā nav nekāds jaunums – daudzus senajos muižas dārzos tos var atrast. Īpaši Kurzemē vēl tagad aug simtgadīgi valriekstu koki. Jau kādreiz vācu baroni zināja, cik veselīgi, garšīgi, uzturā noderīgi ir šie rieksti. To pat var saukt par *superfood* jeb superēdienu. Tiem ir pozitīva ietekme uz smadzeņu darbību, par valriekstiem katrs pats var atrast daudz informācijas. Senajā Ēģiptē valriekstus vispār varēja ēst tikai faraoni un tiem pietuvinātas personas.

Šogad sākām paši iegūt valriekstu sējeņus ar potzariem. Trīs nedēļas tie tiek turēti īpašos apstākļos un temperatūrā. Tas nav tik vienkārši kā ar ābelēm. Un tā esam tikuši pie sava Latvijas valrieksta, kas ir uzpotēts un izaudzis šeit uz vietas. Esam ieguvuši arī Valsts augu aizsardzības dienesta izdotas augu pasēs, kas apliecina šo stādu vietējo izcelsmi.

– Vai redzat šajā nozarē biznesa potenciālu?

– Pirmajiem tēva no Moldovas atvestajiem dēstiem jau ir vairāk nekā desmit gadu, un tie dod ražu. Tas sākās kā hobijs, bet, kad biju pārdevis visus riekstu stādus, kas man bija, un klienti prasīja vēl, sapratu, ka šai jomai ir izaugsmes iespējas. Es šo nozari turpinu arī tēva piemiņai. Nolēmām izveidot plantāciju, tagad valrieksti aug aptuveni 5.5 ha platībā. Kļūvām par licencētu valriekstu stādaudzētāvu.

Es arī izvietuju reklāmas sociālajos tīklos, radio, radās arvien

vairāk interesentu no visas Latvijas un arī Lietuvas. Ir pircēji, kurus interesē daži stādi, ir tādi, kuri iegādājās 20–30, bet pavasarī kāds Lietuvas iedzīvotājs nopirka simts dēstus! Viņi nodarbojas ar zīleņu audzēšanu, kam sezona beidzas septembrī, taču riekstu raža ienākas tikai oktobrī.

– Tātad valrieksti var būt kā blakuskultūra jau esošā saimniecībā?

– Jā, to es gribētu uzsvērt dārzkopjiem un lauksaimniekiem. Ar valriekstiem ir laba iespēja pagarināt savu ražas sezonu un lietderīgi izmantot augsni. Valriekstus stāda aptuveni 10 metru attālumā vienu no otra. Pēc gadiem desmit koki būs izauguši lieli, zem tiem pat īsti zāle neaug, jo lapotne ir plata, arī lapiņas birst. Taču līdz tam starp rindām var sēt ko citu, daudzgadīgu, tas viens otram netraucēs.

Viens riekstkoks pēc 9–10 gadiem ik sezonu dos ap 40 kg riekstu. Ja jums būs pāris koki, tad raža jau būs gana liela, lai pietiktu ne tikai pašiem un ģimenei, bet arī paliktu pāri – dāvināt, tirgot, mainīt. Ja tā ir 30 koku plantācija, tad var runāt jau par pamatīgu riekstu ražu un arī potenciālo peļņu. Šobrīd Latvijā audzēti valrieksti maksā 7–8 EUR/kg. Uzskatu, ka tas ir lēti, cenai vajadzētu būt 10 EUR/kg, jo pie mums valriekstus izaudzēt ir grūtāk, taču tie ir gardāki un uzturvielām bagātāki. Protams, jāņem vērā, ka var būt arī gads, kad rieksti neizaug, – ja pavasarī, vasarā uznāk stipra salna. Tāpēc tad, kad raža ir, tā ir izdevīgi jāpārdod. Es pat to dēvētu par depozītu vecumdienām – tādā veidā nopelnīt klāt otru pensiju. Un tā ir laba investīcija arī nākamajām paaudzēm.

BALTEM RĪGAS FILIĀLE

Deutz-Fahr dīleris Latvijā!

- Traktori un kombaini.
- Rezerves daļas.
- Serviss.

Centrālais ofiss:

Aktsielsts Baltem Rīgas filiāle, Viesuļi, Mucenieki, Ropažu novads, LV-2137

Tālr. +371 67241124 | baltem@baltem.lv

www.baltem.lv

– Valriekstu audzēšana nav ļoti sarežģīta?

– Valriekstu koki ir ļoti izturīgi, tiem praktiski nav nekādu slimību. Par tiem ir jāparūpējas pirmos divus trīs gadus – piesiet, apgrieziet, apliet – ja vasarā divas trīs nedēļas nav lietus. Vēlāk jau saknes ir tik dziļi zemē, ka tas pats var sev nodrošināt visas nepieciešamās uzturvielas un brīvi augt. Ja grib, lai koki augtu ātrāk, var turpināt laistīt arī vēlāk, taču tas nav vitāli nepieciešams. Vēl pirms ziemas iesaku nokalķot stumbrus, jo ziemā saule tos var ļoti uzkarstēt, pēc tam uzņāk aukstums, un rezultātā var izveidoties plaisas. Kamēr koks ir mazs, iesaku arī apkaplēt augsni, lai neieviešas nezāles. Var nedaudz uzlikt mēslus vai sienu.

Vēl viens labums ir, ka rieksti nav jāvāc no koka – kad ir gatavi, tie nokrīt zemē. Turklāt tie uz zemes var nogulēt 2–3 nedēļas, un tas nekādi neietekmēs to kvalitāti, apkārt taču ir čaumalā! Pēc tam riekstus izžāvē, notīra – čaumalā tas var glabāties vismaz gadu. Un tiem nevajag kādus īpašus uzglabāšanas apstākļus.

Valriekstu kokus negrauž ne aļņi, ne zaķi. Kamēr es tos audzēju, man īsti nav bijušas nekādas problēmas. Tā kā man aug gan ābeles, gan bumbieres, ir, ar ko salīdzināt. Valrieksts ir ļoti pieticīgs un viegli audzējams koks. Ja augsne ir mālaina vai smilšaina, tad būtu labi stādīšanas bedrē pievienot melnzemi. Klienti, kas man ir gan no Kurzemes, gan Latgales, gan Rīgas apkaimes, visur ir izaudzējuši šos kokus. Mums pat ir savs riekstkopju čats, kurā visi dalās ar informācijā par savu ražu, lietoto mēslojumu u.tml. Saviem klientiem rīkoju arī bezmaksas seminārus, aicinot mūsu saimniecībā uzstāties ekspertus no Moldovas, apskatīt mūsu dārzus.

Valrieksts pats sevi apputeksnē, tam ir sievišķie un vīrišķie ziedi. Ja aug lielāka plantācija, tad ir nepieciešami apputeksnētāji, jo atkarībā no šķirnes var būt, ka sākumā uzziēd vīrišķie, pēc

Eduarda tēvs Boriss Ostrobrods uzsāka valriekstu audzēšanu Latvijā.

šogad esmu jau sagatavojis jaunu lauku, kur novembrī stādīšu dēstus. Plānots, ka tajā laikā atvedīs pasūtītos vairāk nekā tūkstoš stādu, no kuriem puse jau ir rezervēti. Perspektīvā gribu, lai visi dēsti būtu izaudzēti tepat Latvijā.

Tāpat plānojam pārdot arī pašus riekstus. Vispār gribētu, lai tas ir tāds kārtīgs stiprs nacionālais zīmols vai produkts – kā Šveices šokolāde, jo ar katru gadu tie kļūš arvien populārāki.

Es īsti nezinu, vai Latvijā vēl ir tik lieli valriekstu audzētāji. Es par sevi stāstu medijos, daudz informācijas var atrast mūsu mājaslapā www.walnut.lv un sociālo tīklu kontos, tāpēc cilvēki mani atrod. Ja kāds pie manis iegādājas stādus, es konsultēju un sniedzu visu nepieciešamo informāciju. Ja ir runa par biznesa projektu un lielām platībām, pieteikumiem ES fondu resursiem, tad piedāvāju arī maksas konsultācijas.

– Tātad pašlaik var jau sākt domāt par istās šķirnes izvēli?

– Mūsu mājaslapā ir plaša šķirņu izvēle, jāsaprot, kāds ir pircēja mērķis. Ir kaprīzākas, bet skaistākas šķirnes. Ir, piemēram, šķirne ar sarkanu rieksta kodolu. Vai ir tādas – iestādīji un aizmirsi. Nereti pircēji izvēlas, piemēram, piecas dažādas šķirnes

intereses pēc. Un attiecīgajā saimniecībā dažādas šķirnes var arī atšķirīgi attīstīties. Stādīt var rudenī vai pavasarī. Ja stāda rudenī, tad jāgaida, kamēr kociņš nobirdinās visas lapiņas, iezīmosies, tad to var izrakt un pārstādīt līdz pat pusdecembrim. Nedrīkst stādīt, kad temperatūra nokrītas zem 0 °C. Pavasarī var sākt stādīšanu no aprīļa. Pats stādu abējādi un īsti atšķirības neredzu.

Bukmeķi no putna lidojuma.

tam sievišķie ziedi vai otrādi. Teiksim tā – ja tie ir pāris koki, viss lielā mērā notiks pats no sevis, ja vēlaties lielāku audzi, tad jau ir jāpēta – kāda ir augsne, gruntsūdeņi, vēju virziens – var veidot, piemēram, bērzu rindu, kas aiztur vējus, rūpīgi jāizvēlas šķirne.

– Kādi ir jūsu nākotnes plāni?

– Ar katru gadu plānoju valriekstu plantāciju paplašināt. Arī